

[Poul Møller.]

en ældgammel vane kan få nogen til at se anderledes på det.

Jeg skal ikke nu, da min taletid er udløbet, kommentere det svenske system, som bygger på sine historiske forudsætninger. Men gennem den sidste menneskealder eller to er dette system tillempt så stærkt til almindelig parlamentarisme, at det med modifikationer kan anvendes også her i landet. Det er i hvert fald min bestemte opfattelse med hensyn til disse problemer, at det går ikke længere, som det er gået hidtil. Vi kan simpelt hen ikke være det bekendt.

A. C. Normann: Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger navnlig til de to ærede oppositionsordføreres taler i går og nu i eftermiddag. Jeg havde i går lejlighed til at svare på enkelte dele af det ærede medlem hr. Erik Eriksens tale; en del af det ærede medlems og den konservative ordførers synspunkter kan jeg om lidt besvare under ét.

Det ærede medlem hr. Erik Eriksen behandlede forsvarsspørgsmålet ret udførligt uden dog at komme ind på konkrete udtalelser om venstres stilling. En tale af den art, en tale, som næsten udelukkende er holdt i uforpligtende almindeligheder, er som regel en klog tale for den, hvis egen stilling ikke er sikker, men den er jo noget vanskelig at debattere på. Det nærmeste, det ærede medlem kom en egentlig målsætning, synes jeg var med ordene:

„Da ingen nærer ønsker om større forsvarsudgifter end højst nødvendigt; må spørgsmålet i stedet være . . .“
— det vil sige i stedet for, hvad man kan få for et fastsat beløb —

„ . . . hvor meget det nødvendige forsvarsapparat vil koste i sin mest muligt rationelle form.“

Den højtærede statsminister har i dag hæftet sig ved dette, og jeg vil også gøre det, fordi jeg synes, det ærede medlem hr. Erik Eriksen her anlægger en overordentlig interessant betragtning, idet han forkaster den opfattelse, at også landets økonomiske bæreevne må lægges til grund for, hvilken militærordning vi vælger. Alle andre europæiske NATO-lande ville, tror jeg, forkaste dette det ærede medlems kriterium for en

forsvarsordning. Selv i USA indgår spørgsmålet om den økonomiske bæreevne, det økonomiske maksimum, altid med stor vægt i overvejelserne. Sådanne ord som „det nødvendige forsvarsapparat“ og „den mest muligt rationelle form“ er jo i sig selv ganske intetsigende. Hvor stort er det nødvendige apparat? I hvert fald her i landet aldrig stort nok, hvis det skal sikre os i en eksistenskamp. Eller det mest rationelle? Det er jo slet ikke målsætninger, som Danmark kan være med i.

Jeg ser herefter ikke rigtigt, hvad meningen med venstres tilslutning var, dengang forsvarsudvalget gav sine direktiver til forsvarsstyrelsen netop på grundlag af fast berammede beløb. Det kan vel ikke være blevet venstres hensigt, at forsvaret skal indrettes uden hensyn til en forhåndsbedømmelse af en eller anden grænse for landets økonomiske bæreevne?

Sådan var min opfattelse, da jeg havde hørt det ærede medlems tale i går, men jeg må indrømme, at der i dag efter min mening er kommet noget mere faste holdepunkter i hans tale og også noget for mig glædeligt. Der kom det positive ud af det ærede medlems ytringer her i dag, at det ærede medlem interesserer sig lige som jeg for en undersøgelse af mulighederne for en nedsættelse af tjenestetiden. Det ærede medlem forudsætter ganske vist, at dette så må medføre større økonomiske byrder på andre områder. Jeg håber, at når vi kommer lidt længere frem ad den tankebane, det ærede medlem her har indledt, kan vi så også diskutere, om ikke netop en nedsættelse af tjenestetiden kan være en af de ting, der på en rimelig måde kan medføre en besparelse på militærbudgettet.

Dernæst er jeg glad over den opmærksomhed, de ærede medlemmer fra oppositionspartierne har vist de udenrigspolitiske synspunkter, jeg gjorde gældende her i går, og den stilling, der er taget på det radikale venstres landsmøde. Jeg kan jo ikke godt på det grundlag komme i diskussion med det ærede medlem hr. Erik Eriksen, der undgik selv at tage stilling til de problemer, jeg havde rejst, og som, det vil jeg indrømme, spiller en rolle for mit parti og, jeg tør sige i en meget betydelig kreds uden for mit parti. Jeg kan i øvrigt ikke tænke mig, at der i befolkningen er ret mange, som ikke